

שְׁפִילָה לְהַמְיָה

כ אלול התשפ"ב
מפטידין קרמי אורי
(ישעיהו ס, א)

פְּרִשֶׁת כִּי תָבֹא

סיפור לשבת

"אָרוּר מִכֵּה רַעְהוּ בְּסִתְרֵךְ" (כו, כד)

ביאר רש"י: "על לשון הרע הוא אומר".
ידוע הסיפור על הגאון מוילנה זכר צדיק לברכה, מהתקופה בה ערך גלות, שפעם נסע עם בעל עגלה גוי, והחמור, בהנהגת בעליו, נכנס לשדה פרטי שבצד הדרך ואכל מהתבואה שבה. הגוי, שראה לפתע את בעל השדה מתקרב נמלט והתחבא בסביבת מקום, בעל השדה ניגש אל הגאון ושיב בעגלה והפליא בו את מכותיו, הגאון לא גילה שהגוי הוא זה שגנב משום שלא רצה לדבר לשון הרע על בעל העגלה הגוי, שהיה אשם בנוק שגרם החמור. הרי הדברים מבהילים! כל תורתו העצומה של הגאון מוילנה לא היתה מצילה אותו מדינה של גיהנום אם רק היה אומר שלוש מילים: "זה לא אני!" ובסך הכל לגאון היתה סיבה טובה לומר זאת בכדי להינצל ממכותיו של בעל השדה, ומה גם שמדובר על גוי. מה נענה אנן, יושבים סתם כך בארוחת ערב ומדברים דברי גנאי על הזולת! הרי אנחנו לא נמצאים בחשש שיכו אותנו, ובכל זאת מדברים! ועל יהודי! נורא נוראות!

{ יחי ראובן }

"וְלֹא נָתַן ה' לָכֶם לֵב לְדַעַת וְעֵינַיִם לְרֹאוֹת וְאָזְנִים

לְשִׁמּוֹעַ עַד הַיּוֹם הַזֶּה" (כט, ג)

יום אחד בנוסעי ברחוב חזון איש בבני ברק ראיתי יהודי מכובד מרים ידו, עצרתי לו, הוא התיישב מאחור. לא עברה דקה ואותו נוסע העיר לי: 'למה המזגן לא מספיק חזק? חם פה... 'הדבר היה נראה לי מאוד מוזר. עולה יהודי, עושים לו טובה וכבר יש לו טענות?! בכל זאת אמרתי לו בנועם: 'אנא עבור קדימה, פה המזגן טוב, אתה תרגיש אותו'. עבר מקום. ושוב העיר לי: 'עדיין המזגן לא טוב, זה לא מקרר... המשכתי בניסיעה, ואז הוא שאל אותי: "איזו חברה אתה"? השבתי לו: "סליחה, מה כוונתך, אני אדם פרטי"... "אוי ויי, קרא היהודי, הרמתי יד להשיג מונית, הרכב היה בצבע לבן והייתי בטוח כי זו מונית"... שנזכה לדון את חברנו לכף זכות תמיד...

{ אמונה שלמה }

אשא עיני

כוחה הגדול של הראיה והשפעתה על חיי האדם

פרק א' ומדוע הוקא מחיצות ביתו מעידות עליו למעלה

ומבאר מוהרנ"ת זיע"א (הלכות שותפות בקרקע ד), ששעל פי זה אפשר לבאר מדוע כתבו חז"ל שלאחר פטירתו של האדם מחיצות ביתו מעידים עליו על הטטאים שעבר לפני המקום. ולכאורה מי שעבר עברה בחוץ או בשדה, מי יעיד עליו לפני המקום, והרי אין שם מחיצות שיעידו עליו? אלא מבאר מוהרנ"ת זיע"א, שכל הטטאים והעונות באים על ידי פגם העינים, פי עין רואה ולב חומד, כמו שכתבו חז"ל, ולכן צותה התורה את האדם "ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם".

ומשום כך מחיצות האדם, ונקא הן, אשר מעידות עליו לאחר פטירתו, וזאת על כך שלא נשאר בתוכן אלא הסתובב בחוצות, ועל ידי כך פגם בעינים, ועל ידי זה נכשל בעברות. מפני שהקדוש ברוך הוא ברא את מחיצות הפתחים בשביל שבהן יהיה האדם נסתר ברב הזמן, וזאת כדי שישמר על ידו מהזק פגם העינים המצוי בחוצות, ולכן כאשר האדם לא נשאר בין מחיצות ביתו ויצא מהן ללא צורך, על כך הוא עתיד להטבע ליום הדין.

ומוסיף מוהרנ"ת זיע"א, שלכן ברא ה' שתי מחיצות על העינים, שהן הריסים והעפעפים (פמוקא ברש"י על הפסוק "שמרני כאישון בת עין"). וזאת כדי שישגורן מיד ששצריך, ועל ידן ישמר האדם את עיניו, אשר בקף תלויה כל שמירתו של האדם מחטאים ועונות.

כמו כן, לכל אחד יש לשלש מחיצות במחו, וזאת כדי שעל ידי מחיצות הפח ישמר האדם את מחשבתו ממחשבות אסורות חס ושלום, וכל זה כלול במה שכתבו חז"ל ששמירתו של האדם מעידות עליו לאחר פטירתו על כל מצוי.

ר"ת	יציאה	כניסה	ירושלים
19:59	19:18	18:08	ירושלים
19:57	19:20	18:25	תל אביב
19:58	19:20	18:18	חיפה
19:59	19:20	18:26	באר שבע

הבן איש חי

קבלנות שקבל עליו האומן לעשות מלאכה כולה בכך וכן ולא שכו לימים, הרי הוא כשאר שכירות ימים ועובר עליו משה שנותנה לו, כיצד? נתן טליתו לאומן לתקנו בקבלנות וגמרה כל זמן שהטלית ביד האומן אפילו אחר שגמרו אינו עובר עליו, אבל אם הביא לו את הטלית ותבע שכרו אפילו בחצי היום חייב זה מיד בתשלומיו, ואם שקעה עליו חמה עובר עליו, וצריכין הנשים להזהר בדבר זה שהוא מצוי אצלם הרבה שדרכן לשכור בגדים הן לתפור הן לארוג הן לשאר מעשה של אומן:

מידת חסידות אם אין לאדם מעות לפרוע שכר שכיר יקח בהלוואה מאחרים ויקיים מצות שכר שכיר בזמנו, והעיד רבינו הרב חיים ויטל ז"ל על רבינו האר"י ז"ל שלא היה רוצה להתפלל מנחה עד שיפרע שכר שכיר ולפעמים אין לו והוא לווה ונותן: אין שמיטת כספים נוהגת מן התורה אלא בזמן שהיובל נוהג, אך מדברי סופרים שמיטת כספים נוהגת בזה הזמן בכל מקום אפילו בחוץ לארץ כן פסק מר"ן ז"ל וכן כתבו רוב הפוסקים, אך רבינו זרחיה ז"ל ודעמיה כתבו שאינה נוהגת בזמן הזה בחו"ל וכתב מור"ם ז"ל בהגה"ה דעליהם סמכו במדינות שלהם שאין נוהגין דין שמיטה בזמן הזה בחו"ל וכתב הגאון אורנים ותומים (תומים סימן ס"ז סעיף קטן א') אפילו אם היה האמת שהדין כרבנו זרחיה וסיעתו היה

מהראוי לנו להחמיר בזה ולנהוג דין שמיטת כספים וכי מה מאד מזוהר אותנו הנביא בגולה (ירמיה לא, כ): "הצבי לך ציונים" לעשות זכר למצות ה' שהיו חובה עלינו בהיותנו בארץ ישראל וכו' (ספרי עקב מג). וזהו אם הדין כרבנו זרחיה הלוי, אבל באמת רבו עליו חכמי הדור וממש רובם ככולם קיימו וקבלו כפשת הגמרא דנוהגת בזמן הזה מדברי סופרים, ולדעת הרמב"ן ז"ל נוהגת בזמן הזה בחו"ל מן התורה, על כן חייב כל אדם לעשות על כל פנים זכר למצוה זו בפרובול, ופירוש פרובול הוא פרוז לשון תקנה בול הם עשירים כלומר תקנה לעשירים:

פרובול זה הלל הזקן עליו השלום תקנו בשביל העשירים שלא ימנעו מלהלוות ויעברו על מה שכתוב בתורה השמר לך פן יהי דבר עם לבבך בליעל לאמר קרבה שנת השבע שנת השמיטה וכו', ואכתוב בזה מעשה, גאון אחד היה יושב בליל פסח על השולחן ובנו היה עשיר וסוחר גדול והיה הבן יושב ואוכל הכורך של מצה ומרור והיה אומר קודם אכילה בהרמת קול כהלל הזקן שהיה כורכן ואוכלן וכו' ככתוב בסדר הלילה, ואמר לו אביו בני תזכור את הלל הזקן גם בערב ראש השנה הזאת הבאה לחיים טובים ולשלום, אמר לו אבי וכו' אוכלין כורך בערב ראש השנה, אמר לו בני שנה זו שמיטה היא ואני מזהירך שתעשה פרובול כתקנת הלל הזקן עליו השלום זיע"א, על כן כל אדם לא יתירש בדבר

זה ונמצא הוא מקיים מצות שמיטת כספים, והנה הפרובול הוא שאומר שמוסר שטרותיו וחובותיו לבית דין, וענין המסירה הזאת שהם יהיו גובים לו חובותיו ואז לא קרינן ביה "לא יגוש" (דברים טו, ב) אלא הבית דין הם הם הנוגשין, וכיון שביד בית דין לנוגשם ולא הוא אז הוא יכול לקבל חובו מן הלווה אחר השמיטה: והנה יש מתחסדים אחר שכותבין הפרובול מלווה לחבירו כך מה עשרה גרוש או פחות או יותר ועל זה הסך לא יחול הפרובול כיון שהלווהו אחר זמן הפרובול ואז אחר ראש השנה כשיביא לו חבירו המעות לפרעו יאמר לו משמט אני ולא יקבלם ממנו, ויאכל הלווה ולחדי במעות אלו, והמלווה לחדי במעות שמיטת כספים שקיים אותה בפועל, ותהילות לאל יתברך, הנהגתי מצוה זו פה עירנו בגד יע"א הדפסתי שטרות של פרובול וחלקתי אותם לכמה בני אדם ועשאום, וגם למדתי אותם שיעשו כן להלוות אחר זמן הפרובול כך מה ולקיים המצווה בפועל כאמור לעיל, אשריהם ישראל אוהבי מצות ה' ועושים אותה בשמחה:

וגם אם לווה אדם מחבירו ככרות לחם אפילו ככר אחד נוהג בזה דין שמיטה, על כן טוב שתלווה האשה יום ערב ראש השנה ככר או שתיים או שלוש לחברתה ואחר ראש השנה כשתפרע לה תאמר לה משמט אני והרי זו מקיימת מצוות שמיטה, וענין חיים שאל חלק ב' סימן ל"ח אות י"ג, וכן עשו קצת נשים פה עירנו יע"א כי דרשתי דבר זה בעזרת ה' יתברך ברבים, אשריהם ישראל:

ספר חרדים

פרק נח (מצוות תלויות בארץ ב)

מצות לא תעשה מן התורה התלויות בארץ ישראל ואפשר לקיימן בזמן הזה [המשך]

טז) הפרות שיוציא האילן בשביעית, לא יאספם פְּדִיָּה שְׂאוֹסֵף בְּכָל שָׁנָה, שְׁנֵי אֲמָר ויקרא כה, ה) וְאֵת עֲנָבֵי יְזִיָּדָה לֹא תִבְצֹר. וְאִם בָּצַר לְעִבְדֵי הָאֵילָן, או שְׁבַצְרָה הַבּוֹצְרִים, לֹקְחָהּ. וְכִיצַד עוֹשָׂה, תְּאֵנִים שֶׁל שְׁבִיעִית אֵין קוֹצֵצִין אֹתָן בְּמִקְצָה, אֲבָל קוֹצֵצִין הוּא בְּתֵרֵבָה. וְלֹא יִדְרֹךְ עֲנָבִים בְּגַת, אֲבָל דֹּרְךָ הוּא בְּעֵרְבָה. וְלֹא יַעֲשֶׂה יְתִים בְּבֵית הַבַּד, אֲבָל כּוֹתֵשׁ הוּא, וּמְכַנֵּס לְתוֹךְ בַּד קָטָן בְּיוֹתֵר וְטוֹחֵן בְּבֵית הַבַּד וּבְקֶטֶב וּמְכַנֵּס לְתוֹךְ בַּד קָטָן. וְכֵן בְּשֵׂאֵר הַדְּבָרִים, כֹּל שֶׁיִּכּוֹל לְשַׁנּוֹת מִשְׁנֵה (רמב"ם שמיטה ויובל פ"ד הכ"ב-כג).

הרי פתבנו לך מעט מועד במצות לא תעשה התלויות בארץ ישראל, ושאר פְּרָטִים מְבַאֲרִים בְּסִפְרִים, וְאֵתָה דַע לְךָ.

פרק נט

לחבב את ארץ ישראל

וְצִרְיָה כֹּל אִישׁ יִשְׂרָאֵל לְחַבֵּב אֶת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְלִבָּא אֵלֶיהָ מֵאֲפִסֵי אֶרֶץ בְּתִשׁוּקָה גְדוּלָה כִּבְּן אֵל חֵיק אָמוֹ, כִּי תַחֲלַת עֲוֹנֵנו שְׁנִקְבְּעָה לָנוּ בְּכִיָּה לְדוֹרוֹת יַעַן מֵאֲסָנוּ בָּהּ (תענית כט, א), שְׁנֵי אֲמָר (תהלים קו, כד) וְיִמְאָסוּ בְּאֶרֶץ חֲמֵדָה, וּבְפִדְיוֹן נִפְשָׁנוּ מִהֲרָה יִהְיֶה כְּתוֹב (שם קב, טו) 'כִּי רָצוּ עֲבָדֶיךָ אֶת אֲבָנֶיךָ וְאֵת עֲפָרָה יִחַנְנוּ, וְשֵׁם גֵּאֲמָר (פסוק יד) 'אֵתָה תִקְוֶם תִּרְחַם צִיּוֹן, וְלִפְיֶכָה הָיוּ הָאֲמֹנִיָּאִים מְנַשְׁקִים עֲפֹרֹתֶיהָ וְאֲבָנֶיהָ בְּבוֹאֵם אֵלֶיהָ (כתובות קיב, א). וְמָה טוֹב וְמָה נְעִים לְשִׁיר שִׁיר יְהִידוֹת אֲשֶׁר יִסַּד רַבִּי יְהוֹנָתָן הַלְוִי עֲלֶיהָ בְּאֵהָבָה רַבָּה, תַּחֲלַת הַשִּׁירָה, אֶרֶץ תְּקוּשָׁה יִקְרָה תְּמִידָה וְכוּ', כֵּן אָנוּ מְשׁוֹרְרִים עַל צִיּוֹן רַבִּי יְהוֹנָתָן בְּרַ אֶלְעָאִי כֹּל עֲרַב רֹאשׁ חֲדָשׁ בְּשִׁמְחָה רַבָּה, וּמִתְחַנְּנִים לְאֵל שְׂאֵל יִגְרָשׁנוּ מֵעֲלֵיהָ.

ספר חסידים

סימן י"ח [המשך]

דברים החופים אותו כיצד, הרי שהיה צריך לנקבו ומתפלל תפלתו תועבה וחוזר ומתפלל אחר שעשה צרכיו ואם היה יכול להעמיד עצמו עד כדי מהלך פרסה תפלתו תפלה ואעפ"כ לא יתפלל עד שיבדוק יפה יפה ויסיר כיחו וניעו וכל דבר רוקן וכל צואת החוטם ואח"כ יתפלל. מי שגיה"ק ופיה"ק בלע"ז טושי"ר בלה"א או נתעטש אטר"בוניר ובל"א גרע"השן הוש"טן רושי"פן ניס"ין בתפלתו ברצונו הרי זה מגונה ואם בדיק עצמו קודם שיתפלל ובא לאונסו אין בכך כלום. נזדמן לו בתפלתו רוק מבליעו בטליתו או בבגדו ואם מצטער שיש לו אנינות הדעת זורקו לאחוריו כדי שלא יצטער בתפלה. יצא ממנו רוח בתפלה שלא מדעתו שותק עד שתכלה הריח וחוזר לתפלתו בקש להוציא רוח מלמטה ונצטער הרבה ולא היה יכול להעמיד עצמו מרחיק ד' אמות וממתין עד שתכלה הריח ואומר רבון כל העולמים יצרתי נקבים נקבים חלולים חלולים גלוי וידוע לפני כסא כבודך חרפתניו כל ימי חיינו רמה ותולעה וחוזר ומתפלל על מקומו. היה עומד בתפלה ונטפו מי רגלים על ברכיו ממתין עד שיכלו כל המים וחוזר למקום שפסק ואם שהה כדי לגמור את התפלה חוזר לראש וכן כשהשתין מים שוהה כדי הילוך ד' אמות ואחר כך יתפלל. כוונת הלב כיצד כל תפלה שאינה ככוונה יחזור ויתפלל בכוונה מצא דעתו משובשת ולבו טרוד אסור להתפלל עד שיתיישב דעתו. כיצד היא הכוונה שיפנה את לבו מכל מחשבות, כאילו הוא עומד לפני המקום לפיכך צריך לשבות מעט קודם התפלה כדי לכוין את התפלה על לבו ואח"כ יתפלל בתפלה ובתחנונים ולא יעשה תפלתו כמי שהוא נושא משאוי ומשליכו והולך לו לפיכך צריך לישב אחר התפלה ואח"כ יפטר.

חידושים לפרשה

"והיה כי תבוא אל הארץ אשר ה' אלהיך נתן לך נחלה, וירשטה וישבת בה". (דברים כו, א).
 מובא בספר חזקוני, שהמהלך בארץ ישראל משלים יחוד הוי"ה ב"ה כדלקמן, והיוצא מן הארץ עושה פירוד.
 וזו לשונו (דברי כבושין בפרק סו, אות פ'): הצדיק היושב בארץ ישראל מיתד העולם הבא שנקרא ביו"ד (מנחות
 כט, ב), ומהארץ עד לרקיע חמש מאות שנה שהוא רמז לה"א שנה של שם, האדם שבארץ עומד על רגליו רמז
 לוי"ו, הארץ אשר הוא יושב עליה רמז לה"א אחרונה שבשם. ובצאתו חוצה לארץ - מפריד. והצבות לא יצאו
 אלא על פי הדבור. עוד: פיון שגולה האדם מן הארץ, גורם גלות לשכינה עמו. ואם אדם בצרה בארץ, דיו לעבד

להיות קרבו - "עמו אנכי בצרה" (תהלים צא, טו). עכ"ל. ובמקום אחר ראיתי, שזהו סוד מה שאמרו חז"ל (כתובות קי, ב), וזו לשונם: תני רבנן: לעולם ידור אדם בארץ
 ישראל, אפילו בעיר שרפה עובדי פוכבים, ואל ידור בחור"ל, ונאפלו בעיר שרפה ישראל, שכל הדר בארץ ישראל דומה כמי שיש לו אלוה, וכל הדר בחוצה לארץ דומה
 כמי שאין לו אלוה, שנאמר (ויקרא כה, לח): "למת לקם את ארץ כנען, להיות לקם לאלהים". וכל שאינו דר בארץ אין לו אלוה? אלא לומר לך: כל הדר בחור"ל, קאלו
 עובד עבודת פוכבים. וכן בדר הוא אומר (שמואל-א כו, יט): "כי גרשוני היום מהסתפח בנחלת ה' לאמר לך עבוד אלהים אחרים" - וכי מי אמר לו לדרו: לך עבוד
 אלהים אחרים? אלא לומר לך: כל הדר בחור"ל קאלו עובד עבודת פוכבים. עכ"ל. [ומצאתי בס"ד שנרמזו בפסוק "עבוד אלהים אחרים" בגי' בחוץ לארץ בדרוק. והוא
 מאמר חז"ל: כל הדר "בחור"ל קאלו עובד אלהים אחרים, והיינו בגי' עובד אלהים אחרים]. והסוד הוא כנ"ל, שבארץ מיוחד שם הוי"ה ב"ה, ודומה כמי שיש
 לו אלוה, ובחוץ לארץ מפריד, ודומה כמי שאין לו אלוה. ולפי זה יובן בס"ד הפסוק הפותח את פרשתנו: "והיה כי תבוא אל הארץ". שהרי "והיה" - אומרת שם השם
 "והיה" ברוך הוא. כדאיתא בירושלמי שם הוי"ה ב"ה נהיה שלם "כי תבוא אל הארץ" - כאשר תכנסו לארץ, כי תתה איתנו שלם כשאתם עדיין בחוץ לארץ. והוא שמיים: "וירשטה
 וישבת בה" - וישבת בה, באות ה' אחרונה שבשם. ומצאתי בס"ד רמז לדברי הרב חרדים, כי תבש שהאדם ההולך בארץ הוא דוגמת אות ו'. אם כן כשאישי ישראל הולך
 בארץ ישראל, אזי נוסף מנין אות ו' (6) למנין "ארץ ישראל" (832) ועולה למנין תתל"ח (838), כאשר עולה שם הוי"ה ב"ה במילוי דמילוי אלפיי. כיצד? יוד ואי
 דל"ת, ה"א אל"ף, ואי אל"ף ואי, ה"א אל"ף בגי' תתל"ח. והוא רמז יפה.

אלה יעמדו לברך את העם על הר גריזים וגו' ואלה יעמדו על הקללה וגו'; ארוז אשר לא יקים את דברי התורה הזאת לעשות אותם נאמר כל העם אמן (כו-יב, כו)
 ואחז"ל בסוטה ל"ו שכל האוירים פתחו מתחלה בברכה, וא"כ אמרו מתחלה ברוך המקום את התורה, וכל י"ב השבטים ענו ע"ז אמן. והנה הכתוב הזה כולל שני ענינים, א'
 שכל אחד מישראל מחויב להחזיק את התורה במאוד, כל אחד לפי כחו, וכמפורש בדברי חז"ל בכמה מקומות. ועוד כולל הכתוב הזה הקמת דת התורה בכללה, וזה תלוי ביד
 הב"ד שיש בידם כח לענין זה, וכדאיתא בירושלמי סוטה, וז"ל ארוז אשר לא יקים, וכי יש תורה נופלת? ר' שמעון בן הלפתא אומר זה בית דין של מטן, אמר רב יהודה ור"ה
 בשם שמואל, על הדבר הזה קרע יאשיהו ואמר 'עלי להקים'. וכתב הרמב"ן בפרושו על התורה בפרשה זו עה"כ הנ"ל, ידרשו בהקמה הזאת בית המלך והנשיאות (דהיינו ב"ד),
 שבידם להקים את התורה ביד המבטלים אותה, ואפילו היה הוא צדיק גמור במעשיו והיה יכול להחזיק התורה ביד הרשעים המבטלים אותה ה"ז ארוז, עכ"ל. ולאו דוקא ב"ד,
 אלא הוא הדין שכל אחד מישראל, שהוא נשוא פנים בעירו ויש לו הכח לחזק את התורה, חל עליו החיוב הזה, וכמו שאז"ל, שבת נ"ד ב', כל מי שיש בידו למחות באנשי עירו
 ואינו מוחה נתפס על אנשי עירו ואם הוא מטה אותם לדרך הישרה ונתחזקה הדת על ידו, תבוא עליו ברכה האמורה בהר גריזים, שיצאה מפי שמים רבוא מישראל בצרוף הכהנים
 והלויים וארון ברית ה' עמם. וכי יש לך ברכה טובה מזה? ולהקים את התורה יש בכח כל אחד ברכה מה שתננו ה', וכמו דכתיב כבר את ה' מהנך, ואחז"ל אל תקרי מהנך אלא
 מחונך, דהיינו בכל מה שחנך, יש מי שחננו ה' בעושר רב ויש בידו להקים ישיבות ות"ת, אין לך הקמת הדת יותר מזה. וכן מי שחננו ה' לדרוש רבנים אדות זה, או שאר ענינים
 עיקריים, הנוגעים לעצם שמירת הדת, כל זה בכלל הקמת הדת הוא. וכן לעמוד בפרץ נגד הדברים הגורמים להריסת הדת ח"ו, המתעסק בכל ענינים כיוצא בהם הוא בכלל ברוך.
 {תפץ חיים על התורה}

נצור לשונך מרע

הלכות רכילות | כלל א סעיף יא

ידע עוד, דאין חלוק באסור רכילות, פין אם הוא מספר לו בפרוש, מה
 שאחד עשה לו, או דבר עליו, ובין על ידי (כ) מקתב. ואחת היא, אם
 הוא מספר לו, שפלוני גנה אותו בעצמו, או שמספר לו שפלוני גנה את
 סחורתו, (כמו לענין לשון הרע בחלק א' סעיף ח' וקלל ה' סעיף
 ז') פין שצל ידי זה מקניס שגנה בלבד עליו.

(כ) מכתב. מסנהדרין (ל'). מכתב היכי כתיב ר' יוחנן אמר זכאי משום לא תלך
 רכיל. (באר מים חיים)

כלל ב

בכלל זה יבאר הדין דאפי תלמא לענין רכילות, ועוד שאר פרטים, ובו
 ד' סעיפים.

סעיף א

אסור לספר רכילות, אפלו בפני יחיד, (א) וכל שפן בפני רבים.

(א) וכש בפני רבים. ולא אמרין כיון דסיפר בפני רבים, אכ ידע בודאי שיבוא
 הדבר לאוני האיש שסיפר עליו הרכילות, והוי כאלו אמר לו בפניו אתה דיברת
 על האיש הזה כך וכך. משום דגם זה רכילות גמורה היא, כמו שמבואר לקמן
 בכלל ג' סא. ועיין לעיל בהלכות לשהר בתחלת כלל ב' בבמת שדין זה הוא
 הסכמת כל הפוסקים. (באר מים חיים)

הצטרפו אלינו ותמכו בהגדלת הצדקה והחסד למשפחות

עמותת "בצדקה תפוננו" שמה לה למטרה
 לספק ולדאוג לצרכיהם של משפחות מעוטי
 יכולת כלכלית ע"י מתן סיוע כלכלי רחב היקף.
 העמותה פועלת ללא מטרת רווח כלל!

- חלוקת סלי מזון שבועיים

- מתן מוענה לחוסרים ביתיים בסיסיים

- חלוקת סלי לידה לילודת ולתנוק

- ועוד פעילויות ותמיכה בחגים ומועדים

דרכי התקשרות לקבלת והפצת העלון:
 alon@gamah.org - אימייל לכל מטרה
 אתר הגמ"ח - WWW.GAMAH.ORG
 054-4785404 | 054-6091685

לתרומות:
 בנק לאומי (10) | סניף 858 | מס' חשבון 06555085 | מס' עמותה 580643104
 קוד מוסד להרשאה בחשבון הבנק 21965
 ניתן לתרום גם דרך "גדרים פלוס" ובאשראי בטלפון ובאתר

חיווק אמונה וביטחון

עומק הדין

[המשך משבע שעבר]

אז בדור המבול היו נגזלים אבל הם צעקו, הם צעקו, הקב"ה אמר תקשיבו טוב, נחתם גזר דין של כליה שימחו מתחת השמים כולם, מפני שגם בהרמת קולו של הנגזל בצעקתו היתירה הוא גזל וחמס, שניהם חטאו, ושניהם נענשו באותו עונש מר, והתורה אומרת כי מלאה הארץ חמס, מלאה, כולם חומסים, אלה בממון ואלה בדברים, בצעקות, הרי לנו ציור של העברת הגבול מטוב לרע, מותר לכם לצעוק, אבל עם גבול, טיפה יותר אתה מרים את הקול אתה כבר ברא, בהרמת קול וצעקה יתירה נהפך הנגזל והנדכה לגזלן וחמסן של דור המבול, גם היום אחד שיצעק יותר ממה שצריך האדם הזה הוא גזלן וחמסן מדור המבול.

יש אנשים מגיעים למלון, ולא מחכה להם קפה ועוגה והם מתחילים לצעוק, מה זה באנו מדרך ארוכה איפה השתיה ואיפה העוגות מה פתאום נותנים באתר עשרה וחצי תתנו בארבע, חביבי צעקות, זה לא צעקות, זה שפיקות דמים, זה להלבין פני חברו ברבים, זה לצעוק על מי שלא אשם לפעמים, הלו הלו אתה מדור המבול, גלגול הא? התגלגלת מאז הגעת היום, מה קורה פה, מה קרה בשביל עוגה תהרוג בני אדם, בשביל שתייה? תמר כלתו של יהודה אומר יהודה הוציא אותה ותשרף, למה, הוא שמע שזינתה, הוציא אותה ותשרף, היא שותקת, היא לא אומרת אתה אתה הוא שהשאיר אצלי את הפתיל והכל, אתה אתה, היא לא אומרת כלום, היא שולחת לו את הסימנים ואומרת לו הכר מי אלה, יהודה היה צדיק, יהודה היה צדיק, הוא עמד בבית הדין ואמר צדקה ממני, צדקה ממני אמר יהודה הצדיק, מה לומדים חז"ל מתמר? מוטב לאדם להפיל את עצמו מכבשן האש ואל ילבין פני חברו ברבים, ממי לומדים? מתמר. מוכנה אם הוא לא היה מודה אם הוא לא היה מודה יש גזר דין עליה - שריפה, היא לא אומרת לו זה אתה, הכר למי אלה, לא תרצה להכתיב - נשרפת, מוטב לי להפיל את עצמי לכבשן האש ולא להלבין את פניו ברבים, כמה אדם צריך להזהר בכבוד חברו.

יהודים יקרים הרב חיים שמואלביץ זצוק"ל אומר בדרך מליצה כתוב בפסוק נפלה נא ביד ה' כי רבים רחמיו ואל אפולה ביד אדם, ככה הפסוק אומר, עבירות שבין אדם למקום יום הכיפורים מכפר, עבירות שבין אדם לחברו אין יום הכיפורים מכפר עד שירצה את חברו, אז הוא היה אומר בדרך מליצה נפלה נא ביד ה', כי רבים רחמיו, בעבירות שבין אדם למקום נפלה נא ביד ה' הוא תמיד ירחם, בינינו הקב"ה הוא ירחם, לחזור בתשובה אין

בעיה, לפני ה' תטהרו, אבל ואל אפולה ביד אדם, אם יהיה לי סכסוך עם אדם יכול אני לבקש מחילה והוא לא ימחל לא יועיל, יום הכיפורים לא יכפר, עבירות שבין אדם לחברו אם הוא לא פייס אותו והוא נתרצה לו לא מחול לו, צריך לשלוח לו שלושה מרעיו להשפיע עליו, לא הסכים עוד פעם משלחת של שלשה מרעיו להשפיע עליו שיקבל את דברי הפיוס, לא הסכים, עקשן, עוד פעם משלחת של שלשה בני אדם, לא מסכים, אחרי שלש פעמים לא צריך יותר, אחרי שלש פעמים לא צריך יותר ואז השני נקרא אכזרי והוא יוצא מן הדין, אבל אם אדם פגע בכבודו של רבו, אפי' אלף פעם חייב לחזור אחריו לפייסו, כולם יודעים את זה נכון? אני לא ראיתי הרבה אנשים שדופקים בדלתות בערב ר"ה ויום כיפור תמחל לי תסלח לי, ראיתי פורים מתנות לאביונים כולם רצים עם מתנות בונבניות, ראיתי כל הרחובות כולם רצים אחד לשני, למה - לא צריך לבקש סליחה, אבל ברה"ב ביום כיפור לך תבקש סליחה לך תגיד תודה, הזדמנות אחרונה לך חתמים, חתמים השנה גמרנו, לך תוריד את עצמך תתכופף, לא, הוא צריך לבקש, הוא צריך לבקש אני הייתי בסדר.

יהודים יקרים הגמרא מספרת במסכת יבמות דף ק"ה מעשה באבדן שפגע בכבודו של רבי ישמעאל ברבי יוסי, רבי ישמעאל ברבי יוסי היה יהודי מלא, והוא החל בדרשה וכולם כבר היו יושבים והוא נכנס באיחור, אז אבדן אמר לרבי יוסי עד מתי אתה פוסע על ראשי עם קודש, שלש פעמים פגע בו, במהלך כניסתו, באותה שעה אומרת הגמרא שצטרע באותה שעה מתו שני בניו, באותה שעה מאנו שני כלותיו, למה? פגיעה בזולת - הקב"ה עונש, אין ויתורים על זה, הגמרא מספרת עמד ר' נחמן ואמר: בריך רחמנא דכספי לעבדן בהאי עלמא, ברוך הקב"ה שבייש אותו והעניש אותו את רבי אבדן בעוה"ז, למה? נתן ר' נחמן ברכת הודאה לקב"ה שלא פרע מאבדן בעוה"ב אלא בעוה"ז, כי לעומת העונש בעולם הבא, העונש שבא לאבדן כאן זה כמו נזיפה קלה, מתו לו שני בניו, הוא הצטרע זה נזיפה קלה לעומת העונש שהיה מחכה לו לעוה"ב אם לא היה מכפר לו כאן, ועל האסון שפקד אותו היה צריך לברך ברכת הגומל כאילו נעשה לו עימו נס שנפלט מדין העונש של העוה"ב, תראה מה זה פגיעה בכבוד חברו.

כולכם מכירים את הסיפור עם אלקנה שהיו לו שתי נשים, חנה ופנינה, לחנה אין בנים ולפנינה יש בנים, וכל שנה היו עולים לרגל בשילא והיו מקריבים קרבן נדר ה', ימים ימימה וחנה בוכה לפני ה' מזועזעת עולמות, אומרת לבורא עולם יש כאן צבאות צבאות אין אתה לא יכול לתת לי? ולפנינה יש ילדים, וכעסתה צרתה, צרתה זו האשה השניה נקראת צרה לחברתה, היתה מכעיסה אותה, פנינה עם הילדים היתה הולכת בשוק והיתה אומרת, מה אתם חושבים סתם אין לה

ילדים, אם היא היתה צדקת היה לה, אבל בטח היא לא צדקת בגלל זה אין לה, הולכת בשוק ואומרת דברים כאלה רחמנא לצלן, באים חז"ל ואומרים פנינה התכוונה לשם שמים, פנינה היתה הולכת ואומרת את זה לשם שמיים, שחנה תבכה בשביל ששערי דמעה לא ננעלו וכי תבכה דמעה אמיתית מעומק לבבה הקב"ה יפקוד אותה, התכוונה פנינה לש"ש, אבל בכל אופן היא ציערה אותה צער לש"ש אתם יודעים מה עולה? הקב"ה פקד את חנה, על כל בן שהביאה חנה נפטר אחד לפנינה, אפילו צער שאתה מתכוון לש"ש, בשמים לא מוותרים, אתם יודעים למה? כי המצער את חברו הפגיעה הזאת שהוא עושה בו, יש לה חוק, החוק אומר החוק שהקב"ה קבע שמי שמצער את חברו זה כמו מי שמכניס את היד שלו לאש לוהטת, נכון שמי שמכניס את היד שלו לאש לוהטת, אז היא נשרפת? נכון? אחד נגיד אני מכניס את היד לאש לש"ש, היא תשרף או לא תשרף, החוק אומר מי שמכניס את היד לאש לש"ש או לא נשרפת, מי שמצער את חברו אפי' לש"ש מקבל עונש, אז כמה צריך להזהר בכבודו של חברו. עוד מעשים שמוכאים בגמרא בכתובות דף ס"ב היה רב אחד קראו לו רב רחומי, רב רחומי היה רגיל לבוא לביתו כל ערב יום כיפור פעם בשנה, כל השנה לומד גמרא רק בערב יום כיפור בא הביתה ביום כיפור. נגמר יום כיפור הולך עוד פעם מחדש לשנה תמימה. לא בא בערב איזה צדיק איזה צדיקה אשתו שמניחה אותו כך, שנה אחר שנה, זה מנהגו של רב רחומי, שנה אחת מרוב הלימוד שכה לבוא, ואשתו מחכה אולי עכשיו יגיע, הנה אולי עוד רגע יכנס, מחכה מחכה והוא לא בא. מתחילה לבכות, יורדות דמעות על לחייה, באותה שעה הוא יושב בעלייה נופל ומת. הצער שנגרם לה הרג אותו, היא לא התכוונה להרוג אותו, היא לא התכוונה, עכשיו שנפטר היא תבכה בכפלי כפלים, הצער הזה שהיא הצטרעה הוא הפועל, זה החוק, החוק אומר שמי שמצער נפגע.

[המשך בשבוע הבא..]

מתוך שיעורו של כבוד הרב

אמנון יצחק שליט"א

במלון כינר, טבריה.

20.07.1995 למניינם

לשמיעת שיעורים והרצאות חייגו

(גם מטלפון כשר)

02-3724787

להצלחה בעסקים

בן ציון בן חנה

לעילוי נשמת

אליס בת פרלח

לזיווג הגון מהרה

אבנר מואיז בן משה

שלומי בן רינה

אבנר מואיז בן משה

לעילוי נשמת

איבון ספינוי בת פרידה,

חיים בן ברכה

שולה בת חנה

לעילוי נשמת

שרה בת רבקה

דוד בן רבקה

חנה בת רומיה ע"ה

לעילוי נשמת

ציון בן יהודה

אבנר בן יהודה

להצלחה למוסדות

לדעת חכמה ומוסר

לרפואה שלמה מהרה

מינה בת סימה

יוחאי בן סילביה

שרון

לרפואה שלמה

מהרה

תמר בת שלמה